

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Maximi Tyrii Dissertationes

Maximus <Tyrius>

Lipsiae, 1775

XL. 24. Bonum bono maius esse.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51022)

ἀγαθῶν ἔχ' ὄραϊς ἠτῶμενον ἐν πλάτῳ Καλλίᾳ, ἐν σώματι Ἀλκιβιάδῃ, ἐν τιμῇ Περικλέῃ, ἐν δόξῃ Νικίᾳ, ἐν θεάτρῳ Ἀριστοφάνῃ, ἐν δικαστηρίῳ Μελίτῃ; Μάτην ἄρα αὐτῷ ὁ Ἀπόλλων τὰ νικητήρια ἔδωκε, μάτην ἐπεψηφίσατο^f.

nonne vides, eum diuitiis a Callia, corpore ab Alcibiade, honore a Pericle, gloria superari a Nicia; in theatro Aristophani, in iudicio cedere Melito? Frustra ergo Apollo illi palmam detulit, frustra ei victoriam concessit.

Λ Ο Γ Ο Σ Μ'.

Εἰ ἔστιν ἀγαθὸν ἀγαθῶ μείζον. Ἐν ᾧ ὅτι ἐστὶν^a.

Ἀλλ' ἐπεὶ τὸν Ὅμηρον αἰτιᾶ, μεμφόμενον τῷ Γλαύκῳ τῆς ἀμοιβῆς πότερα καὶ σοὶ ὑπὲρ τῶ Ὁμήρου ἀπολογητέον, ἢ Ὁμήρῳ ὑπὲρ τῶ Γλαύκου; Τῷ νῆ

DISSERT. XL. vulgo XXIV.

Bonum bono maius esse.

At enimvero quandoquidem Homerum accusas, qui prius Glauci permutationem accusauerat; vtrum et tibi pro Homero, an Homero potius pro Glaucio respondendum erit?

Hoc

^f μάτην [ἐπεψηφίσατο] Vulgo ἐψηφίσατο. Cum nobis faciunt Reg. et Harleian. Noster autem respicit ad Apollinis effatum de Socrate. Vide sis ad Diff. IX. I.

Ibid. μάτην ἐπεψηφίσατο.] Ἐπεψηφίσατο quid? non τὰ νικητήρια. nam ante dixerat ἔδωκε. Deest aliquid. Lego: μάτην σοφίαν (vel σοφώτατον) ἐπεψηφίσατο, vt adludatur ad Oraculum istud Apollinis:

Ἄνδρῶν δ' ἀπάντων Σωκράτης σοφώτατος.

Huc respicit Noster Diff. IX, 3. Lucianus *de Saltat.* p. 795. ὁ Σωκράτης δὲ, σοφώτατος ἀνὴρ, εἰ γὰρ πισευτέον τῆγο περὶ αὐτῶ λέγοντι πυθίῳ, etc. ὁ σοφώτατος Σωκράτης, Porphyrius περὶ Ἀποχ. I, 15. Eusebius *Praep. Euang.* XIV, 11. p. 435. Ed. Steph. Σωκράτης — ᾧ ζῶντι μὲν Θεὸς σοφίαν ἐμαρτύρησεν. M.

DISSERT. XL.

^a Εἰ ἔστιν ἀγαθὸν ἀγαθῶ μείζον. Ἐν ᾧ ὅτι ἐστὶν.] Sic Reg. et Harl. vulgo. Ὅτι ἔστιν ἀγαθὸν ἀγαθῶ μείζον.

Sectio

Δία^b τιμητέος γάρ μοι καὶ πρὸ τῶν ἄλλων Ὅμηρος, μή τι γε πρὸ δικασῶσ^c. Ὡς τοίνυν ὁ Γλαῦκος λέγει· Εἰ μὲν τι, ὦ Ὅμηρε, ἢ ἔλαττον ἦν^d ἀγαθὸν ἀγαθῶ, ἢ ἔλαττον μείζονος, εἰκότως ἄρα σοι εἶχεν αἰτίαν ὁ Ζεὺς, ὡς τὰς Φρένας μοι λυμαινόμενος^e. ἐν δὲ χρυσῶ καὶ χαλκῶ ἀλλαγῇ μήπω πάνυ αἰτιάσῃ μήτε τὸν Δία, μήτε ἐμέ· ἔθεν γὰρ ἔτε τῶ λαβόντι χρυσὸς πλέον, ἔτε τῶ ἀλλαξαμένῳ ὁ χαλκὸς ἔλαττον· ἀλλὰ ἀμφοτέροις καλῶς ἔχει, ἐκότερα ἐν τῶ ἀνίσῳ τῆς ὕλης, ἰσοσασίῳ τῇ γνώμῃ δοθέντα. Καὶ ὁ μὲν Γλαῦκος ἡμῖν ἀπίτῳ ἐκποδῶν· ἡκέτω δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ὁ τῶσδε σοφώτε-

Hoc potius agendum, mehercules: reliquis enim omnibus mihi praeferendus ille est, nedum tuo iudicio. Quare ita Glaucus dicat: Si quidem, Homere, bonum bono minus esset; aut minus maiore, merito a te accusaretur Iupiter, qui mentem alienasset meam; at in auri enimvero argentique permutatione caue aut Iouem nimium, aut me accuses; quia neque plus habuit, qui aurum accepit, neque minus, cui aes traditum est: verum cum utroque praeclare actum est; siquidem materiae illa inaequalitas aequalitate propositi, quo alter dedit alteri, compensata est. Et Glaucus quidem abeat nobis; veniatque illo sapientior Vlysses, vt

Sectio α.

^b τῶσδε νῆ Δία.] Ita codices, vulgo τῶσδε.

^c Ὅμηρος, μή τι γε πρὸ δικασῶσ^c.] Vulgo Ὅμηρος [ἦν.] μή τι γε πρὸ δικασῶσ^c. Cum vero Reg. et Harl. darent Ὅμηρος ἦν τι γε, superuacuam vocem deleui. Hesychius: μή τι γε πρόσῳ γε μᾶλλον. Dionysius de Eccles. Hierarch. cap. VII. 6. Ὅτι δὲ καὶ τῶν δικαίων αἱ προσευχαὶ κατὰ τὸν τῆδε βίον, [μή τι γε] μετὰ θάνατον, εἰς τὰς ἀξίους ἱερῶν εὐχῶν ἐνεργῶσι μόνον, αἱ τῶν λογίων ἡμᾶς ἐκιδάσκουσιν ἀληθεῖς παραδόσεις. Vide

fis Aelianum V. H. XII. 9.

^d Εἰ μὲν [τι.] ὦ Ὅμηρε, [ἢ] ἔλαττον ἦν.] Vulgo Εἰ μὲν [τοι.] ὦ Ὅμηρε, ἔλαττον ἦν.

^e ὡς τὰς Φρένας μοι λυμαινόμενος.] Vel λυμηνόμενος potius. Homerus enim: Φρένας ἐξέλετο Ζεὺς. Deinde distingue: ἀλλ' ἀμφοτέροις καλῶς ἔχει ἐκότερα, ἐν τῶ ἀνίσῳ etc. Et mox, τὴν αὐτῆ γνώμην scribe, non αὐτῆ. Paullo post, pro μείζονα bene legi potest μείονα, μίονα. Arrianus IV, 2. διὰ τί ἔν ἐν τοῖς μείονων ἀνιῶσι με οἱ ψέγοντες; vbi vulgo perperam legitur μείζονα. M.

f τῆ;

ρος, ἀποδειξόμενος ἡμῖν τὴν αὐτῆ γνώμην, ἣν περὶ ἀγαθῶν κλήσεως ἔχει. Ἡ γὰρ ἔχ' ἑτὸς ἔσω ὁ μακαρίζων μὲν τὸν Ἀλκινόου οἶκον τῆς εὐφροσύνης καὶ τῆς ᾠδῆς^f, συνευχόμενος δὲ τῇ Ναυσικάᾳ ὁμόφρονα αὐτῇ ξυσῆσαι γάμον^g, εὐδαιμονίζων δ' αὖ τῆς ἀθανασίας^h τὴν Καλυψώ; Οἶμαι δὲ αὐτὸν, εἰ καὶ παρ' ἄλλον τινα ἀφίκετο τῶν ἑ κατ' ᾠδὴν καὶ κατὰ δαῖτα εὐδαιμόνων, ἔδδ' τῶν μακαρίων κατὰ ἀρμονίαν γάμος, ἀλλὰ τὰ ἔτι τέτων μείζονα ἀγαθὰ κεκλημένων, εἰπεῖν ἂν καὶ περὶ ἐκείνων τὰ εἰκότα. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ κάλλος μοι προφέρειςⁱ, ὡς ἐν μέτρῳ ἐνὶ τὴν χώραν ἔχον, Φέρε καὶ περὶ τέττα σοι βραχέα ἄτλα ἀποκρίνωμαι. Δοκεῖς γάρ μοι γενόμενος ἐν χώρᾳ τῆς Τρωικῆς ποιμένος, ἀφικομένους παρὰ σε Ἐρμῆ ποιμπῆ Διός, ἄγοντος θεὰς τρεῖς πρὸς δικαστῆν σε, προσάτλοντος βραβεῦσαι περὶ κάλλους αὐταῖς, ἦσθεις τῇ Ἀφροδίτῃ, καθάπερ ἐκεῖνος, καταδικάσαι ἂν

vt suum de bonorum possessione iudicium exponat nobis. Hic enim, nisi fallor, est, qui hilaritatem cantumque in Alcinoi domo miratur, qui cum Nausicaë optat nuptias posse vnanimis contrahere, qui immortalitatem Calypsus praedicat. Eum ego existimo, si ad alium venisset aliquem, cuius non in cantu, aut epulis, nec in coniugali copula, sed maioribus longe bonis, posita fuisset felicitas, etiam de his, quae dicenda erant, dicturum fuisse. Cum autem inter reliqua pulchritudinem adduxeris, quam existimas vno tantum eodemque gradu id ipsum esse, video requiri, vt de hoc breuiter respondeam tibi. Videris enim mihi, si eodem cum Troiano illo pastore loco fuisses, missusque a Ioue ad te venisset Mercurius, qui iudicio tuo tres illas Diuas stitisset, vt pro formae excellentia deferres praemium, Venerem admiratus, sicut ille, Iunonem Mineruamque, tanquam

^f τῆς εὐφροσύνης καὶ τῆς ᾠδῆς,] Odyss. i'. 5. seqq.

^g συνευχόμενος δὲ τῇ Ναυσικάᾳ ὁμόφρονα αὐτῇ ξυσῆσαι γάμον,] Odyss. z'. 180. seqq.

^h εὐδαιμονίζων δ' αὖ τῆς ἀθανασίας] Odyss. e'. 215. seqq.

ⁱ Ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ κάλλος μοι προφέρεις,] Quod fecerat πρωταγωνιστῆς Dissertatione superiori, sect. 4. quibus haec respondent. De hoc loco dixi supra ad XXXVIII, 4. M.

Seclio

αἰσχος τῆς Ἥρας καὶ τῆς Ἀθηνᾶς. Εἰ γὰρ ἐν μὲν τὸ ἐν κάλλει καλὸν, κρατεῖ δὲ ἐκ τῶν τριῶν μία, ἀνάγκη τὰς ἠτλωμένας αἰσχεῶς ἔχειν.

β'. Μὴ σύ γε, ὦ δικαστῶν εὐδαιμονέσατε, ἀλλὰ Φειδῶ ἔχε ὀνομάτων αἰσχεῶν, καὶ ἡρέμα κάτιθι ἐκ τῶν ἀκρων ἐπὶ τὰ ἔσχατα· ἵνα μὴ τὸν Ὅμηρον αὐθίς σοι προφέρω, λευκώλενον τὴν Ἥραν λέγοντα, καὶ ῥοδόπηχυν τὴν Ἥῶν, καὶ τὴν Ἀθηνᾶν γλαυκῶπιον, καὶ ἀργυρόπεζαν τὴν Θέτιν, καὶ Ἥβην καλλίσφυρον· ὧν ἑδεμίας ἀφαιρήσει τὸ κάλλος^k, κὰν ἐν μέρει ἦ, εὐφημός γε ἐθέλων εἶναι τὰ θεῖα^l, καὶ ἡκιστα πλημμελής. Ἀκίεις δ' αὐτῆ διηγμένον χορὸν ἀγρευτικόν, παιζέσας ἐν ὄρει τὰς νύμφας, ἐξηγημένης τῆς Ἀρτέμιδος.

Πασάων δ' ὑπερ^m ἦγε κἀρη ἔχει ἠδὲ μέτωπα,

tanquam deformes, damnaturus fuisse. Quippe si vnum in pulchritudine sit pulchrum, vincatque vna ex tribus reliquas; necesse est, eas, quae vincuntur, turpes esse.

2. Caue hoc modo agas, index optime; quin potius abstine a calumniis, sensimque potius a summo ad infimum descende: ne Homerum denuo impingam tibi, qui nimirum albas Iunoni vlnas, roseos Aurorae cubitos, caesios Mineruae oculos, pedes Thetidi argenteos, Hebae pulchra tribuit calcanea; quibus omnibus, nisi parum reuerenter de diis loqui velis atque impie, pulchritudinem suam relinques, licet in parte sit tantum. Audis, eundem describere agrestem Nympharum chorum, quae in montibus, Diana duce, ludunt:

Illa caput frontemque ipsam supereminet omnes;

et

Sectio β'.

k ἀφαιρήσει τὸ κάλλος] Mallem ἀφαιρήσεις, vt ad Aduersarium haec dirigantur. sic mox ἀκίεις et καταγελάς, et sect. 3. προτιμήσεις τὴν Πηνελόπην. et ita per totam Dissertationem. Mox distingue: τοιαυτὴ λέγοντος ὅτε ἔφη τραθέντος βυῖνον τὸ αἶμα κατὰ τῆ μηρῶ· ἔπειτα etc. Paulo post, ita:

καὶ τὰ ὄμματα· ἢ καὶ δῆλον etc. χορὸν vero ἀγρευτικόν non est chorum agrestem, sed venatorium, vel venandi peritum. M.

l εὐφημός γε ἐθέλων εἶναι τὰ θεῖα,] Stephano rectius videtur περι τὰ θεῖα. Nihil opus: εὐφημος enim τὰ θεῖα valet idem, quod εὐφημος κατὰ τὰ θεῖα.

m Πασάων δ' ὑπερ] Odyss. 2'. 106.

n περι

Φησί καί,

Ῥεῖα δ' ἀριγνώτη πέλεται, καλαὶ δέ τε πᾶσαι.

Ἡ πρ καταγελαῶς τῷ Ὀμήρῳ, προτιμῶντος μὲν νυμφῶν κατὰ κάλλος Ἄρτεμινⁿ; Ἀχέεις δὲ αὐτῆ καὶ περὶ τῷ Μενελάῳ κάλλος τοιαυτὴ λέγοντος^o; ὅτε ἔφη τραθέντος ῥυῆναι τὸ αἷμα κατὰ τῷ μηρῷ, ἔπειτα εἰκάζει τὸ τῷ μηρῷ κάλλος γυναικὸς τέχνη ἐλέφαντα χραινῶσης Φοίνικι, ἵπποις εἶναι παρήιον^p.

Τοῖοί τοι, Μενέλαε, μιάνθην αἵματι μηροῖ εὐφρεῖς, Φησί, καὶ κνήμα^q καὶ σφυρά. Τῷ δὲ Ἀγαμέμνονος αὐθις αὐ ἐπαινῶν τὸ κάλλος, ἐκ ἐδεήθη εἰκό-

et mox addit:

Pulchrae omnes, quamvis sit pulchrior omnibus illa.

An Homerum ridebis, qui Dianae formam praeferat Nympharum? Audisne, quomodo et de Menelai forma loquatur? vbi videlicet ex vulnere eius sanguis per femur distillat, cuius pulchritudinem cum arte confert mulieris, quae purpureo colore in habenis equi ebur inficit:

Sic, Menelae, tibi femora erubuere cruore:

et tamen pulchras illi tibias, pulchras etiam inferiores pedis partes fuisse ibidem addit. Contra cum Agamemnonis commendat formam, minime opus habet a Lydia, Caricaque imagine,

ⁿ προτιμῶντος μὲν νυμφῶν κατὰ κάλλος [Ἄρτεμιν;] Sic Reg. Heinſio non immerito plaudente; nam vulgo deest vox ultima. Quin et eam repraesentat Harleian. qui dat προτιμῶντος μὲν κατὰ κάλλος [Ἄρτεμιν] νυμφῶν. Alius tantum est ordo verborum. Laude tamen sua fraudandus non est Stephanus: is enim Ἀρτέμιδα, quod eodem redit, primus suppleuit.

^o [τοιαυτὴ] λέγοντος;] Vulgo [ταυτὴ] λέγοντος; Vocem, quam reposuimus, Maximo vindicant Reg. et Harl.

MAX. TYR. P. II.

^p ἵπποις εἶναι παρήιον] Vulgo ἵππων. Quin et Homerus Iliad. Δ'. 142. habet παρήιον ἔμμενοι [ἵππων.] Siquidem vero cum hic, tum ille casus conuenit; a lectione, quam praestant codices, non recessimus.

^q τοῖοι — μηροῖ εὐφρεῖς, Φησί, καὶ κνήμα] Vulgo μηροῖ εὐφρεῖς, Φησί, καὶ [αἰ] κνήμα. Sed articulum nescit Reg. et Homericus versus se sic habent Il. Δ. 146.

Τοῖοί τοι, Μενέλαε, μιάνθην αἵματι μηροῖ εὐφρεῖς, κνήμαί τ', ἣ δὲ σφυρά κάλ' ὑπένεργε.

R

Versum

νος Λυδίας, ἢ Καρικῆς, ἔδδ' ἐλέφαντος ὑπὸ γυναικὸς βαρ-
 βάρα Φοίνικι ἐξηθισμένῃ· ἀλλὰ εἰκάζει αὐτῆ τῷ Διὶ
 τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ ὄμματα ^τ, ὧ καὶ δῆλον, ὡς καλ-
 λίων ὁ Ἀγαμέμνων ἦν· τῷ μὲν γὰρ ἦν τὸ κάλλος περὶ
 τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ ὄμματα, τῷ δὲ ἀμφὶ τὰς μηρῶς
 καὶ τὰ σφυρὰ· ὁ δὲ τὰ κρείττω καλός, καλλίων· ὁ δὲ
 τὰ ἥττω καλός, ἔπω μὲν αἰσχροτός, καλός δὲ ἥττον. Τί
 δὲ, ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῷ Ἑλληνικῷ, ἔδιέφερε μὲν ὄρα
 ὁ Ἀχιλλεύς ^ς, εἶχε τὰ δεύτερα ὁ Νιρεύς ^ς; δικαστῆ δὲ
 σοι, ἀπολειπόμενος ὁ Νιρεύς τῶ Ἀχιλλέως ἔδδ' ἦν δια-
 φέρων τῶ Θερσίτῃ ^υ; Καὶ ἵνα μὴ περὶ κάλλους σοι μόνον
 διαλέγωμαι ^κ, ἔκ ἀμφισβητεῖ τῷ Ἀχιλλεῖ περὶ ἀν-

gine, aut muliere barbara, quae purpura imbuat ebur, compara-
 tionem desumere; sed cum Ioue caput eius oculisque confert,
 ex quo sequitur, pulchriorem fuisse Agamemnonem; alterius
 enim in capite oculisque, alterius in femoribus malleolisque
 pulchritudo consistit: cuius autem in potioribus partibus pul-
 chritudo est, is pulchrior; cuius contra in minus praecipuis,
 pulcher minus, nondum tamen est deformis. Quid in exercitu
 Graecorum, an non primas pulchritudinis sibi partes Achilles,
 secundas Nireus vindicat? Atqui, te iudice, Nireus, quod Achil-
 le minus pulcher esset, non fuisset pulchrior Therfite. Et ne de sola
 pulchritudine nunc tecum agam, ad Achillis fortitudinem Aiax non
 accedit,

Verum posteriorem noster suo
 more iugulavit. Μηροὶ vero εὐ-
 φυέες coniunctim ponuntur;
 ideoque colon, quod eas voces
 disiunxit, sustuli.

^τ εἰκάζει αὐτῆ τῷ Διὶ τὴν κε-
 φαλὴν καὶ τὰ ὄμματα,] Iliad. v.
 477. 478.

^ς ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῷ Ἑλληνικῷ,
 ἔδιέφερε μὲν ὄρα ὁ Ἀχιλλεύς,] Sic
 vterque codex: vulgo ἐν στρατο-
 πέδῳ — μὲν [τῆ] ὄρα ὁ Ἀχιλλεύς.

^ς εἶχε τὰ δεύτερα ὁ Νιρεύς;]
 Lege: εἶχε δὲ τὰ δεύτερα etc.
 praecessit enim, ἔδιέφερε μὲν

ὄρα ὁ Ἀχιλλεύς. Deinde, pro
 ἀπολειπόμενος Codd. habent δια-
 φέρων. quae correctio non du-
 bito quin sit a manu ipsius Maxi-
 mi et secunda Editione. Causae
 obviae sunt, ex Sensu, et Ele-
 gantia. M.

^υ ἔδδ' ἦν [διαφέρων] τῶ Θερσί-
 τῃ;] Sic optime Reg. et Har-
 leian. vulgo [ἀπολειπόμενος] τῶ
 Θερσίτῃ, quod et minus elegans
 est, et minus congruum, cum
 de loci vel temporis intercap-
 dine potissimum dicatur.

^κ περὶ κάλλους σοι μόνον διαλέ-
 γομαι,]

δρείας ὁ Αἴας, ἔδὲ τῷ Αἴαντι γ ὁ Διομήδης, ἔδὲ τῷ Διομήδῃ δ ὁ Σθέnelος, ἔδὲ τῷ Σθενέλῳ ὁ Μενεσθεύς· ἀλλ' ἔδεις διὰ τῆτο τὴν ἀρετὴν ἀφαιρεῖ τῆ Μενεσθέως διὰ τὸν Σθέnelον, ἔδὲ τῆ Σθενέλῳ διὰ τὸν Διομήδην, ἔδὲ τῆ Διομήδης διὰ τὸν Αἴαντα, ἔτε τῆ Αἴαντος διὰ τὸν Ἀχιλλέα· ἀλλ' ἔσι κἀνταῦθα ἡ ὁδὸς τῆς ἀρετῆς ἔ διαπηδῶσα τὰς διὰ μέσθ Φύσεις, ἀλλὰ κατιῶσα ἡρέμα ἀπὸ τῶν ἀρίστων ἐπὶ τῆς καταδεεσέτης.

γ. Καὶ ἵνα ποτὲ ἀπαλλαγῶμεν τῶν σωμάτων, οἷς ἀναμέμικται ἡ ῥώμη καὶ τὸ κάλλος· εἰ τὴν Ἀνδρομάχην τῆ Πηνελόπῃ ἀντεξετάζεις, ἔχι σώφρων μὲν ἐκατέρα καὶ Φίλανδρος; προτιμήσεις δὲ τὴν Πηνελόπην, ἔχι ὅσα γυναικὸς βαρβαρικῆς Ἑλληνίδα, ἀλλὰ τῷ περιόντι κατὰ τὴν ἀρετὴν τὸ πλεῖον νέμων. Συμβλεῦει δὲ καὶ ὁ Νέστωρ τῷ Ἀγαμέμνονι ἄρ' ἀνοήτω Φρόνιμος; Ἡ ἔχι ἀν' ἐβελήσαις τὸν τῶν Πανελλήνων βασιλέα, τὸν

accedit, neque Diomedes ad Aiacis, nec ad Diomedis Sthenelus, nec ad Stheneli Menestheus; et tamen nemo causa Stheneli fortem negat esse Menestheum, aut Diomedis Sthenelum, aut Aiacis Diomedem, aut Achillis Aiacem: est enim et hic certus virtutis progressus, quae in medio positas non transfilit quantitates, sed pedetentim a praecipuis ad inferiores descendit.

3. Verum enimvero, ut a corpore iam abeamus, in quo robur ac pulchritudo considerantur; si Andromachen contendas cum Penelope, nonne casta utraque, utraque viri amantissima videbitur? Et tamen Penelopen praepones; non ut barbarae Graecam, sed quod excellentiae virtutis, id quod plus est, existimes deberi. Agamemnon consilio Nestoris vitur, num ut prudentis imprudens? Nec enim arbitror te de communi

Graeco-

γαμῆ,] Potior ordo videretur: περὶ κάλλος μόνον (vel μόνος) σοὶ διαλέγωμαι. M.

γ ἔδὲ τῷ Αἴαντι.] Si Stephano fides, rectius hoc ἔδὲ, simul ac duo proxime sequentia, separatim scribemus; quum interrogationi seruiant, posita pro ἔχι δέ.

Omnino praeter rem; nam sine manifesto sensus detrimento nulla fingi potest interrogatio.

z [ἔτε] τῆ Αἴαντος διὰ τὸν Ἀχιλλέα.] Sic Reg. et Harleian. vulgo [ἔδὲ] διὰ τὸν Ἀχιλλέα τῆ Αἴαντος, qui minus est conueniens ordo verborum.

R 2

Sectio

διογενῆ καὶ λαῶν ποιμένα, καθυβρίσαι δυσφήμῳ αἰτία·
αἰλλὰ καὶ ὡς ^a ἐδέησεν αὐτῷ Φρονίμῳ ὄντι Φρονηματέρα
συμβέλα, τῷ Νέστορος. Πείθω δέ σε ^b εἰδέν τι μᾶλλον
περὶ τῶν ἀρετῶν διαλεγόμενος ^c, τὰ ὅμοια τοῖς ὁμοίοις,
τῷ ἀνίσῳ κατὰ τὴν μετρίαν, εἰς ὑπεροχῆς καὶ ἐλαττώ-
σεως μοῖραν παραβαλεῖν ἐθέλων· ὅσγε καὶ τὴν ὑγίαν

Graecorum rege, quem Ioue genitum, quem pastorem populo-
rum, poeta vocat, tam finistre sentire posse et loqui; et tamen
prudens cum esset, prudentioris consilio Nestoris opus habuit.
Videor autem nihilo magis, quod volo, persuasurus esse, si vir-
tutes inter se similes similiter contendam, quam si prout quae-
que magis vel minus adest alicui, ita maiorem aut minorem
respectu alterius dicam esse; quandoquidem sanitate rem esse
vis

Sectio γ'.

^a ἀλλὰ καὶ ὡς] Hesychius: ἄλλ-
λὰ καὶ ὡς, ἀλλὰ καὶ ὁμοίως. Sic He-
siodus Op. et Dies. v. 661.

Ἄλλὰ καὶ ὡς ἐρέω Ζηνὸς νόον
Αἰγιόχοιο.

Sic et Homerus Iliad. A'. 116.
Odyss. E'. 219.

^b Πείθω δέ [σε] Vulgo Πείθω
δέ [γε.] Sed recte Ms. Harleian.
quem sequor.

^c Πείθω δέ σε εἰδέν τι μᾶλλον
περὶ τῶν ἀρετῶν διαλεγόμενος,] Im-
mo, Πείθεις δέ με εἰδέν τι μᾶλλον,
nihil probabilius agis: prout
postulat sensus, qui in altera
Lectioe nullus est. Deinde,
περὶ τῶν ἀρετῶν διαλεγόμενος, lege
τῶν ἀγαθῶν, haec enim re-
spondent istis Dissert. prioris,
sect. I. Ἄλλ' ἐπειδὴν τις τὰς
χρείας παρωσάμενος etc. vbi, et
per totam Dissertationem, περὶ
τῶν ἀγαθῶν agitur; sed nullibi
περὶ τῶν ἀρετῶν. quin et mox

hic sequitur: ἔτω καὶ (lege καὶ)
τοῖς ἀγαθοῖς ἔχει. vnde etiam pa-
ter, hic legendum esse τῶν ἀγα-
θῶν, nisi malis ἀρετῶν. Quae
sequuntur, τὰ ὅμοια τοῖς ὁμοίοις
etc, obscuriora sunt: sed lucem
accipiunt ex loco sect. 4. καὶ
πάντως (l. πάντων) ἀπλῶς γίνονται
αἱ ἐξετάσεις ἐν τῇ παραβολῇ τῶν
ὁμοίῳ μὲν κατὰ τὴν ἕσταν, ἀνομοίῳ
δὲ κατὰ τὴν ὑπεροχὴν· Breuiter,
quicquid confertur, eiusdem sub-
stantiae esse debet, dignitatis ve-
ro diuersae: vt aurum prae-
stantissimum auro deteriori, non
plumbo, conferri debet. Haec
itidem respondent istis Diss.
XXXIX, I. (Ἄλλ' εἰ μὲν ἀγαθὸν
ἀγαθῷ προσελήλυθεν, etc.) et cul-
patur Aduersarius, quod Dissi-
milia natura inter se contule-
rat. et hinc patet, legendum
esse hoc loco, qui sub manus
est, τὰ ὅμοια τοῖς ὁμοίοις, τῷ ἀνί-
σω — παραβαλεῖν ἐκ ἐθέλων. vulgo
deest Negatiua. M.

d τί

ἡγῆ ἀπλῆν τι εἶναι. Τί δέ ἐστιν ἀπλῆν^d παντός ἤτλον; αἱ γὰρ τῶν σωμάτων φύσεις πολὺ τῶν τῆς ψυχῆς ἀμφιλαφέστεραι εἰς ὑγείας μέτρον καὶ αὐτὸ τέναντιον. Ὁ μὲν διώκων^e ἀκρότητα ἐν ὑγιεινῷ διώκει πρᾶγμα φεῦγον^f, καὶ ἔτε Ἀσκληπιῶ, ἔτε Χείρωνι ἐξ ἐπιδρομῆς ἀλώσιμον. ὁ δὲ ἐν τῷ ἀνίσω τῷ ἐφικτῷ τὸ ληφθὲν ἀγαπῶν, εὐγνωμονέστερος μὲν πρὸς τὴν τέχνην, ἔκ ἀνέλπιστος δὲ πρὸς τὴν ἀκρότητα. Οὕτω τοι καὶ τοῖς ἀγαθοῖς ἔχει^g. Τριῶν γὰρ ὄντων, οἷς ἂν τις διαιτήσῃ τὸ παρὸν τρετὶ τὸ σκέμμα^h, ἐνός μὲν τείνοντος ἐπὶ τὸ ἀληθές αὐτὸ,

vis simplicem. Qua quid minus simplex dici possit, non video; cum ad sanitatis praeferim constitutionem multo plures corporis ratio differentias admittat, quam animae; ita ut plane contra se habeat. Nam qui supremum in sanitate sibi proponit terminum, rem fugitivam sequitur, et quam nec Aesculapius, aut Chiron, sine negotio consecuturi sunt: qui vero inaequalitatem in arte considerat, eoque, quod consequi potuit, contentus est; et aequius de arte sentit, nec de summo desperat termino. Eodem modo de bonis iudica. Cum enim tria sint, quae ad eam, de qua agitur, quaestionem solvendam faciunt, quorum primum ad veritatem, secundum ad

id,

^d τί δέ ἐστιν ἀπλῆν] Scribo distinguoque: τὸ δέ ἐστιν ἀπλῆν παντός ἤτλον (αἱ γὰρ — μέτρον) καὶ αὐτὸ τέναντιον. Hoc autem qualibet alia re minus est simplex, ac se modo contrario profusus habet. Alciphron II, 4. p. 246. τὸ δὲ ἔκ ἡν, Μένανδρε. Vide nostrum Differt. XXX, 4.

^e καὶ αὐτὸ τέναντιον. Ὁ μὲν διώκων etc.] Hic male distinguitur. Ita rectius: καὶ αὐτὸ τέναντιον, ὁ μὲν διώκων ἀκρότητα ἐν ὑγιεινῷ, διώκει πρᾶγμα etc. itaque plane contra, quam tu dicis, ille, qui sequitur summum in sanitate gradum, sequitur rem fugitivam etc. Sic Diff. XI, 3. ἀλλ' αὐτὸ

τέναντιον, ὁ μὲν ἄξιος λαβεῖν, μὴ ἐνοχλῶν, τυχεῖν ἀξιώτερος. Lyfias contra Andoc. p. 120. Ed. Tayl. οὐ δῆπεθεν, ἀλλ' αὐτὸ τῷ τε τέναντιον, ἐτάραξε μὲν ἕτος τὴν πόλιν, κατεσῆσατε δὲ ὑμεῖς. ita distingue. sic πᾶν γὰρ τέναντιον, Idem p. 446. ἀλλὰ τέναντιον, D. Paulus Galat. II, 7. M.

^f διώκει [πρᾶγμα] φεῦγον,] Vulgo deest πρᾶγμα, quod obtulere Reg. et Harleian.

^g οὕτω τοι [καὶ] τοῖς ἀγαθοῖς ἔχει.] Lego: οὕτω τοι [καὶ] τοῖς ἀγαθοῖς ἔχει. Stephano placet καὶ ἐν, vel καὶ τοῖς ἀγαθοῖς, quod eodem redit.

^h τὸ παρὸν τρετὶ [τὸ] σκέμμα,]

R 3

Sic

δευτέρη δὲ ἐπὶ τὸ δυνατόν, τρίτη δὲ ἐπὶ τὸ ὠφέλιμον, καθ' ἕκαστον τῶν σκεψόμεθα, ἀνατρέψαντες αὐτῶν τὴν ἀκολουθίαν, ἀπὸ τῆς ὠφελίμης ἀρξάμενοι· μήπω γὰρ δυνατόν ἔσται ἰ, μηδὲ ἀληθὲς τὸ λεγόμενον, ὡς ἔστιν ἀγαθὸν ἀγαθῶ μείζον· ἀλλὰ ἴδωμεν αὐτῆς τὸ ὠφέλιμον· πολλά γὰρ πρὸς καὶ τῶν ἕτε ἀληθῶν, ἕτε δυνατῶν, ὠφέλησε πιστευθέντα.

δ'. Οὐχ ὁ μὲν Σωκράτης περιάγων τὸ ἀγαθὸν κ, καὶ περιγράφων αὐτῆς τὴν ἕσταν ἐν τῷ ἀρίστῳ μόνῳ, διέσκαψε καὶ διστείχισε τὴν ἐλπίδα τῶν πολλῶν ἰ τῆς ἐπ' αὐτὸ ὁδῆς; Ὁ δὲ ὑποβάθρας διδῆς, καὶ ἀναπαύλας ἢ διὰ μέσων, καὶ ἀναγωγὰς πολλὰς, προὔπεμψε πόρρω

id, quod fieri potest, tertium ad utilitatem rei intuendam spectet, singula eorum videamus; ita tamen, ut inuerso ordine primum de utilitate agamus. Interea respectu eius, quod fieri potest, id, quod quaeritur, et veritatis, in dubio maneat: id autem est, bonumne bono sit maius: utilitatem ergo eius primo videamus. Multa enim, quae neque vera sunt, neque fieri possunt, si credantur tantum, utilitatem adferunt.

4. Et nonne Socrates cum virtutem tam arcte restringit, ut essentiam illius eo solo, quod optimum est, circumscribat, vulgi spem omnem a petenda virtute excludit, et tanquam longo itinere intercipit? Contra qui gradus quosdam statuit, qui in medio viae diuerticula quaedam relinquit, et recessus, medii

itineris

Sic Reg. vulgo deest vox penultima.

ἰ μήπω γὰρ δυνατόν ἔσται etc.] Lege, ἔσται, fit, supponamus. Recte cepit Heinsius. M.

Section d'.
k περιάγων τὸ ἀγαθόν,] Quid sit hac in re περιάγειν τὸ ἀγαθόν, bonum circumducere, quemadmodum Paccius vertit, equidem nescio. Heinsius interpretatur: cum virtutem tam arcte restringit; sed talis potestas illi verbo non competit. Reg. ταάγων τὸ

ἀγαθόν. Lege ἀπάγων τὸ ἀγαθόν, bonum procul amouens.

Ibid. περιάγων τὸ ἀγαθόν] Mf. Reg. ταάγων. unde Dauisius ἀπάγων. verum puto παραγών, amouens. Diff. XVI, 3. τὸ ἐνοχλῆν παραγαγῆσα. M.

ἰ τὴν ἐλπίδα [τῶν πολλῶν] Vulgo τῶν πολλῶν. Lectionem, quam Maximo reddidi, stabiliunt Reg. Harleian. et Paccii codex.

π ὑποβάθρας διδῆς, [καὶ] ἀναπαύλας] Ita bene Reg. vulgo deest coniunctio copulans.

π παρεμ-

πάνυ ὡς τευξόμενον τῷ μετρίῳ, παρεμυθήσατο δὲ τῇ ἐπιτυχίᾳ τὸν προσελθόντα ἤδη, ὡς προσεληλυθότα τῷ ἀρίστῳ ἀνεκῆρυξε δὲ τὸν ἀφικόμενον εἰς τὸ ἄκρον, ὡς ἐν ἀγαθοῖς ἀρίστον. Ὁ δὲ ἕτερος τῶν λόγων ἔχει τὸν μὲν ἀριστεῖα ἐν δειλοῖς φεφανοῖ, τὸν δὲ ἰσχυρὸν ἐν ἀσθενεστάτοις, καὶ τὸ ὅλον ἀνταγωνιστὰς τοῖς ἀρίστοις ἔδιδωσιν, ἔδὲ ἐλέγχει τὰς ἀρετὰς ἐν τοῖς ὁμοίοις; Καὶ τῷ μὲν ὠφελίμῳ παύομαι, τὸ δὲ δυνατὸν ἤδη σκοπῶ. Χρυσὸν μὲν τὸν διαφέροντα ἐλέγχει χρυσὸς ἡτῶν, ἔ μύλιβδος καὶ ἀργυρὸς ἀργυρον, καὶ χαλκὸν χαλκός. Καὶ πάντως ἀπλῶς γίνονται αἱ ἐξετάσεις ἐν τῇ παραβολῇ

itineris spe viatorem pertrahit longissime, quo cum peruenerit, hac felicitate eum demulcet, non secus, quam si vltimum attingisset terminum; ad quem si postea peruenire eum contingat, tum demum, tanquam inter bonos optimum, pronunciat victorem. Cum vice versa altera opinio illa athletam primum inter timidos coronet, robustissimum inter imbelles; et, ut verbo absoluam, nec aduersarios in certamine dat fortissimis, nec virtutes in similibus explorat. Et hoc quidem de utilitate: ad potentiam veniamus. Aurum præstantissimum deterius aurum distinguit, non plumbum; et ab argento argentum, aes ab aere probatur. Breuiter, quicquid confertur, eiusdem substantiae sit

ἢ παρεμυθήσατο δὲ τῇ ἐπιτυχίᾳ τὸν προσελθόντα ἤδη, ὡς [προσεληλυθότα] τῷ ἀρίστῳ. Sic Reg. et Harleian. vulgo παρεμυθήσατο δὲ τῇ ἐπιτυχίᾳ προσελθόντα ἤδη, ὡς [προσεληλυθότα] τῷ ἀρίστῳ. Cum tamen in virtute progressum sufflamini is, qui bono iam comparato nihil accedere posse suadet; rescripserim: παρεμυθήσατο δὲ τῇ ἐπιτυχίᾳ τὸν προσελθόντα ἤδη, ὡς [προσελευσόμενον] τῷ ἀρίστῳ.

Ibid. τὸν προσελθόντα ἤδη, ὡς προσεληλυθότα] Ita ex Libris edi-

dit *Dauisius*, prope verum, quod erat, nisi fallor, τὸν προσελθόντα, ὡς ἤδη προσεληλυθότα τῷ ἀρίστῳ. *Successu autem consolatur eum, qui iam egressus est, tanquam iam accesserit ad Optimum.* Longius a scriptura recedit Cl. Vir, cum pro προσεληλυθότα legit προσελευσόμενον. M.

ὁ χαλκὸν χαλκός.] Sic Mff. non χαλκός χαλκόν, vt vulgo.

ῥ καὶ πάντως ἀπλῶς γίνονται etc.] Monui supra legendum esse πάντων. Paulo ante, distingue: καὶ τὸ ὅλον, ἀνταγωνιστὰς τοῖς ἀρίστοις

τῶ ὁμοίῳ μὲν κατὰ τὴν εὐσίαν, ἀνομοίῳ δὲ κατὰ τὴν ὑπεροχὴν. Εἰ δὲ τὸ ἀγαθὸν εἰς τὰ κακὰ αὐτὰ ἐμβαλῶν ἕτως ἐξετάζεις ἧ, καὶ πῶς ἔ Φανείται σοι τὸ σμικρότατον τῶν ἀγαθῶν ἐν χώρᾳ τῶ ἀρίστου; Ὡς γὰρ ἐν νυκτὶ Φῶς ἐκ πυρὸς τῶ δι' ἡμέρας Φανέντος ἀκμαιότερον ὑπὸ πολλῶ τῶ περιεχυμένῳ σκότους ἐλεγχόμενον, ἐν δὲ ἡλίῳ τὸ αὐτὸ ἀμυδρὸν καὶ ἀσθενὲς πρὸς ἀνταγωνιστὴν ἰσχυρότερον ἕτως ἀμέλει καὶ τὸ ἀγαθὸν, τοῖς μὲν κακοῖς συνεξεταζόμενον, καὶ τὸ τυχόν, ἀρίστον καὶ μέγιστον καὶ ἐξοχώτατον, ὡς ἐν πολλῶ ζόφῳ μικρὸν ζώπυρον, ἐν πολλῇ νυκτὶ ὀλίγον Φῶς· εἰ δὲ παράσχης αὐτῷ πρὸς τὰ ὅμοια δρόμον καὶ ἀμιλλαν, τότε ὄψει τὸ ἀρίστον ὄντως· νῦν δὲ συγχεῖς τὴν κρίσιν ἧ καὶ ταράτ-

fit necesse est, dignitatis alterius. Quod si bona cum malis componas, fieri quomodo poterit, ut non bonum minimum eo loco tibi esse videatur, quo est maximum? Nam ut noctu lumen, quod ab igne accenditur, magnae illius, quae circumcirca est, caliginis causa maius videtur esse, quam quod interdiu ardet; idemque si cum sole tanquam maiore aduersario velis contendere, obscurum propemodum est et nullum: ita si cum malo bonum conferatur, quamuis sit minimum, optimum nihilominus praestantissimumque videbitur; ut in densa caligine scintilla parua, ut in nocte multa lumen paruum. Quod si illud cum simili concurrere et certare permittas, tunc reuera, quod praestantissimum est, discernes. Aliter enim si agis, ordinem confun-

ἀρίστοις etc. vide ad XVII, 10. Et pone notam istam Interrogationis, post ἀσθενεστάτοις, non post ὁμοίοις. M.

ἧ Εἰ δὲ τὸ ἀγαθὸν εἰς τὰ κακὰ αὐτὰ ἐμβαλῶν ἕτως ἐξετάζεις,] Lege et distingue: Εἰ δὲ τὸ ἀγαθὸν, εἰς τὰ κακὰ αὐτὰ ἐμβαλῶν, ἕτως ἐξετάζεις, etc. M.

ἧ νῦν δὲ συγχεῖς τὴν [κρίσιν]

Vulgo τὴν [τάξιν.] At Reg. et Harlejan. auctores sunt lectionis, quam recepimus, eaque multo melior est.

Ibid. συγχεῖς τὴν [κρίσιν] In priori editione erat, τὴν τάξιν, pro quo conieceram, τὴν ἐξετάσιν. eodem sensu κρίσιν exhibent Codices: quae est a Curis Secundis Auctoris, et multo melior Lectio. M.

τεις. Οὐχ ὄρας καὶ τὴν σελήνην, ἄστρον ἀμφίβιον πρὸς
 νύκτα καὶ ἡμέραν, ἐν μὲν νυκτὶ λαμπρὰν⁵, μετὰ δὲ ἡλίου
 ἀμαυράν; Οὐκᾶν ἐν ἡμέρᾳ ἥλιος κρατεῖ, τὸ ἄριστον καὶ
 ἀκμαιότατον τῶν ἐν ἔρανοι σωματίων· ἐν δὲ νυκτὶ σελήνη
 κρατεῖ, τὸ ἀσθενέστατον. Καὶ τοίνυν καὶ τὸ ἀγαθόν,
 εἴαν μὲν εἰς νύκτα καὶ ζόφον καὶ ἀφέγγειαν κακῶν ἐμ-
 βάλης, κρατεῖ τὸ ἀμαυρότατον· εἴαν δὲ παραθῆς ἀγα-
 θὰ ἀγαθοῖς^τ, ἀνάγκη κρατεῖν τὰ περιλαμπέστερα.

ἔ. Παύομαι τῷ δυνατῷ, καὶ ἐπὶ τὸ ἀληθὲς μέτει-
 μι. Τὸν γὰρ τῷ ἀνθρώπῳ βίον ἄρα ἄλλο τι ἡγητέον,
 ἢ διαγωγὴν ζωῆς συγκεκραμένην ἐκ ψυχῆς, καὶ σώμα-
 τος, καὶ τύχης; Ἐκ δὲ τῆς τέτων ἀρμονίας κραθέντων
 καλῶς, ἐκάστῃ εἰς τὸ ἀκρότατον τῆς ἐαυτῷ ῥώμης ἀφι-
 γμένῃ, τὸ ἀθροισμα τῶτο εὐδαιμονίαν κλητέον· ἀρχή-
 σης μὲν τῆς ψυχῆς στρατηγῶ δίκην, ὑπηρετῶντος δὲ τῷ
 σώματος στρατιώτῃ δίκην, συνεργῆσης δὲ τῆς τύχης

confundis et perturbas. Nonne et lunam vides, quae noctis et
 diei sidus commune est, satis splendidam, si sol accedat, hebe-
 scere? Non mirum ergo, si interdiu sol vincit splendore suo,
 qui inter coelestia corpora praestantissimus est potentissimus-
 que; noctu vero luna omnium obscurissima. Ita et bonum, si
 in nocte, in tenebris, in caligine malorum collocaveris, emine-
 bit, quamvis sit obscurum; si inter bona, necesse est eminere
 illud, quod est clarissimum.

5. A potentia ad veritatem transeo. Aliudne hanc vitam
 esse putas, quam transitum quendam, ex anima, corpore, fortu-
 naque simul temperatum? Quae omnia si apte inter se iungan-
 tur, singulaque ad summum suarum virium gradum perueniant,
 totum id simul felicitas nuncupatur; ita ut anima imperet pro-
 duce, pareat corpus pro milite, adiuuet fortuna tanquam arma;
 ex

⁵ ἐν μὲν νυκτὶ λαμπρὰν] Vulgo
 desunt tres primae voces, quas,
 Regio volente, Maximi verbis
 immiscuimus. Harleian. autem
 dat ἐν μὲν [τῷ] νυκτὶ λαμπρὰν,
 quod perinde est.

^τ εἴαν δὲ παραθῆς [ἀγαθὰ] ἀγα-
 θοῖς] Vulgo deest penultima
 vox. Eam tamen agnoscunt
 Reg. et Harleian. ac postulat
 oratio.

ὄπλων δίκην· ἐξ ὧν ἀπάντων τὸ νικᾶν ἔρχεται. Ἐὰν δὲ ἀφέλης τὴν τύχην, τὸν στρατιώτην ἐξοπλίζεις, κἂν τὸν στρατιώτην ἀφέλης, ἀποχειροτονεῖς τὸν στρατηγόν, τιμιώτερον δὲ καὶ στρατιώτης ὄπλων, καὶ στρατιώτῃ στρατηγός. Ἐὰν δὲ δυοῖν θάτερον, ἢ τὸν στρατηγόν τιμῶν τὰ λοιπὰ ἀτιμάσης, τί χεῖσεται ὁ στρατηγός τῇ τύχῃ; ἢ κἂν ταῦτα εἰσάγων ἰσοτιμίαν νέμης, τί χεῖσεται τύχῃ τῷ στρατηγῷ; Ἀρχέτω ψυχὴ^u, στρατευέτω τὸ σῶμα, συναγωνιζέσθω ἡ τύχη πάντα ἐπανῶ, πάντα δέχομα· ἀλλὰ τὴν ἰσοτιμίαν αὐτῶν ἀφαιρῶ. Οὐχ ὄρεᾶς καὶ τὸν ἐν θαλάτῃ πλῆν^x, ἐνθα ὁ μὲν κυβερνήτης ἀρχεῖ, ὡς ψυχὴ σώματος· ἡ δὲ ναῦς ἀρχεται, ὡς ὑπὸ ψυχῆς σῶμα· τὰ δὲ πνεύματα ἐπιρρεῖ, ὡς ταῖς ἀρεταῖς ἡ τύχη; Ἐὰν δὲ χειμῶν ἐπιγένηται, καὶ μένη μὲν ἡ ναῦς, μένη δὲ ὁ κυβερνήτης, ἐλπίς σωτηρίας, κἂν οἴχηται ἡ ναῦς ὄρεθ^a, ἢ καταδύσεται διὰ τῆς τέχνης^y.

ex quibus omnibus victoria consequitur. Quod si fortunam tollas, arma demes militi; sin militem, exauctorabis ducem: et tamen pluris est miles, quam arma, pluris dux, quam miles. Si vero alterutrum facis, vt, vel reliquis neglectis, solum ducem colas, quomodo fortuna dux vtetur? aut si omnia haec admittis, eodemque loco habes, quomodo duce vtetur fortuna? Imperet animus, militet corpus, auxilium ferat fortuna: cuncta probo, cuncta admitto, dum ne eodem loco habeas omnia. Quid, nonne nauigationem vides marinam, in qua gubernator, sicut anima in corpore, imperat; nauis, vt corpus animae, paret; venti in nauem, vt in virtutes fortuna, impetum faciunt? Quod si tempestas oriatur, dum gubernator adhuc superstes est, et nauis, siue ea recte feratur, siue exitium minuetur, spes adhuc salutis est in arte: at si a gubernatore

Sectio ε.

u ἀρχέτω ψυχὴ] Lege ἡ ψυχὴ, vt τὸ σῶμα, et ἡ τύχη. M.

x Οὐχ ὄρεᾶς [καὶ] τὸν ἐν θαλάτῃ πλῆν,] Iussere codices, vt vocem tertiam reliquis admisceremus.

y κἂν οἴχηται ἡ ναῦς ὄρεθ^a, ἢ καταδύσεται διὰ τῆς τέχνης.] Heinsius reponit: ἐλπίς σωτηρίας, κἂν οἴχηται ἡ ναῦς ὄρεθ^a, ἢ καταδύσεται, διὰ τῆς τέχνης. Haec parum felix est, vt arbitror, coniectura; non enim video, quam spem salutis

εἰάν δὲ ἀπὸ τῆ κυβερνήτης ἀρξῆ, καὶ ἐκείνον ἀφέλης, ἀχρεῖος μὲν ἡ ναῦς, καὶ μὲν ἀχρεῖος δὲ ἡ ἐπιρροή τῶν πνευμάτων, καὶ φέρη. Καὶ διὰ τῆτο ἐν μὲν θαλάτῃ καὶ νηὶ καὶ πλῶ τιμιώτατον ὁ κυβερνήτης ἔ, καὶ μετὰ τῆτον ἡ ναῦς, καὶ μετὰ ταύτην ἡ ἔξωθεν ἐπικρησία· ἐν δὲ τῶ τῆ βίβ τῆτος δρόμῳ τιμιώτατον μὲν ἡ ψυχὴ, μετὰ δὲ ταύτην τὸ σῶμα, καὶ τρίτον ἡ τύχη· τὰ δὲ τῆ τιμιώτερες ἀγαθὰ τῶν ἡτῶν τιμίων τιμιώτερα.

5. Ἐγὼ καὶ τῶν αἰσθήσεων τὴν ἰσοτιμίαν ἀφαιρῶ. Τυφλὸς ἦν Ὅμηρος, ἀλλ' ἤκουε τῆς Καλλιόπης· κωφὸς ἦν Ἄτυς^a, ἀλλ' ἑώρα τὸν ἥλιον. Μετάθετε τὰς συμφορὰς· ἀκούτω Ἄτυς μὴ ὁρῶν, βλέπετω Ὅμηρος

natore incipias, eumque tollas, nihil prodest navis, quamvis sit superstes; nihil ventus, quamvis sit secundus. Propterea in mari, in naui, et navigatione, praecipuum est gubernator, post hunc navis, post nauem subsidium externum: in hoc vitae cursu praecipuum est anima, post animam corpus, post corpus ipsa fortuna; bona autem praecipuarum partium plura sunt, quam reliquarum.

6. Ego nec aequalitatem fero in sensibus. Coecus Homerus erat, et tamen Calliopen audiebat; surdus erat Atys, et tamen solem videbat. Conuerte calamitatem vtriusque; audiat Atys, et ne videat; videat Homerus, et ne audiat;

Atyi

salutis ars praebere queat, si ximi ausim praestare: καὶ μὴ ναῖς καταδύσῃται, submergatur. οἰχῆται ἡ ναῦς ὄρθῃ, ἔ καταδύσεται. Harleian. ἡ ναῦς ὄρθῃ, et a secunda manu dat ἔ καταδύσεται. Quod si tempestas ingruat, et supersit navis, supersit etiam gubernator, spes est salutis; et quamvis navis non feratur recta, spes tamen est, artem impedituram esse, quo minus fundum petat. M.

Ibid. καὶ οἰχῆται ἡ ναῦς ὄρθῃ, ἢ καταδύσῃται etc.] Harl. ὄρθῃ. et pro ἡ, a manu secunda, ἔ. Supple Negatiuam in priori parte sententiae, et manum Maximum nostrum ἀμαρτήματος μνημονικῆ

ε τιμιώτατον ὁ κυβερνήτης] Vulgo τὸ τιμιώτατον. Articulum iussu Regii codicis expunximus.

Sectio 5.

a κωφὸς ἦν Ἄτυς,] Maximum nostrum ἀμαρτήματος μνημονικῆ

μη ἀκίων· Ἄτυϊ μὲν ἐκ ἄσεται ἡ Καλλιόπη, Ὀμήρου δὲ
ἐκ ἀφαιρήσεις τὴν διδάσκαλον. Ἐγὼ καὶ τὴν τῶν θεῶν
ισοτιμίαν^b ἀφαιρῶ· πείθομαι γὰρ Ὀμήρῳ λέγοντι·

Τριχθὰ δὲ^c πάντα δέδασαι, ἕκαστος δ' ἔμμορε τιμῆς
ἐκ ἴσης, ἐδὲ γὰρ ἀρχῆς ἴσης· ἐ γὰρ ἴση ἡ νομὴ ἔρανθ
πρὸς Θάλατταν^d, καὶ Θαλάττης πρὸς ἄδην· θεὸς δὲ
ὁμοίως καὶ Κρόνος παῖς, καὶ Ἄδης, καὶ Ποσειδῶν, καὶ Ζεὺς.
Καὶ γὰρ Λύσανδρος Σπαρτιάτης, ἀλλὰ Ἀγησίλαος Ἡρα-
κλείδης. Ἐγὼ δὲ κατὰ τὰς ἀρετὰς^e καὶ τὰ γένη προτι-
μῶ. Οὐ γὰρ ὁ μὲν πωλοδάμνης εὐγενείας ἰππικῆς ἔρα,
Ἦς Τρωί περ εὐρύοπα Ζεὺς

Δῶχ' υἱὸς ποιηὴν Γανυμήδεος, ἔνεκ' ἀριστοί^f

Atyi non canet Calliope, magistram illam suam seruabit Ho-
merus. Ego nec in diis aequalitatem fero: Homero enim al-
fentior, cum ait:

cuncta

In tria diuisit, nec quisquam immunis honore est:

non aequalis est, nec enim aequale est imperium: sicut nec
aequalis est diuisio coeli cum mari, aut maris cum inferis; et
tamen eodem modo Pluto, et Neptunus, et Iupiter dii sunt, et
Saturni filii. Sicut Lyfander Spartanus quidem est, at Agefi-
laus Heraclides. Ego et respectu virtutis genus generi prae-
fero. Nam si equorum domitor nobilitatem in equis amat,

Troi quos Iupiter olim

Praestantes dederat, premium Ganymedis ademti;

et

μανικῆ ἰure postulauit Heinsius.
Atys enim, Croesi filius, quem
Phryx Adrastus inuitus occidit,
non erat furdus; sed alter, cu-
ius nomen reticent auctores.
Vide Herodotum I. 34, 43, 85.
Diodorum Siculum et Nico-
laum Damascenum in Excerpt.
Peiresc. pagg. 238, 457. Pari-
ter errarunt Lloydus et Hoff-
mannus in Lexicis suis.

^b τὴν τῶν θεῶν ἰσοτιμίαν] Sic
Reg. vulgo τὴν ἰσοτιμίαν τῶν θεῶν.

^c τριχθὰ δὲ] Iliad. ο'. 189.
^d ἐ γὰρ ἴση ἡ νομὴ ἔρανθ πρὸς
θάλατταν,] Vulgo ἐδὲ γὰρ ἴση ἡ
νομὴ πρὸς [τὴν] θάλατταν ἔρανθ.
Nos codicem Regium κατὰ πό-
δας sequimur.

^e [Ἐγὼ] δὲ κατὰ τὰς ἀρετὰς]
Vulgo [Ἄεγῳ] δὲ κατὰ τὰς ἀρε-
τὰς, quod prorsus est incom-
modum. Itaque reposuimus
Ἐγὼ δὲ, prout Heinsius et Schot-
tus faciendum iudicarunt.

^f ἔνεκ' ἀριστοί] Vulgo ἀριστοί.

Sed

Ἴπποι ἔσαν; ὁ δὲ Θηρευτῆς εὐγενείας σκυλάκων ἐρᾷ;
 Φιλάνθρωπος δὲ, καὶ Φιλοθρέμμων τῷ ζῷα τέττα, ἐκ
 ἐξετάσει τὰ γένη; λέγων ἐκ Ἀρταξέρξην τὸν Ξέρξου,
 (δειλὸν μοι γένος λέγεις) ἔδὲ Κροῖσον τὸν Ἀλυάτῃ,
 (ἀσθενὲς λέγεις) ἔδὲ Ἴππίαν τὸν Πεισιστράτη, (πονηρὸν
 μοι γένος λέγεις) εἰάν δὲ Λεωνίδα ἢ λέγῃς καὶ Ἀγησί-
 λαον, γνωρίζω τὴν ἀρετὴν, καὶ μέμνημαι τῷ Ἡρακλέει,
 καὶ ἐπαινῶ τὴν εὐγένειαν. Εἶθε μοι καὶ τὸ Ἀριτείδου
 γένος ἢ ἢν Ἀθήνησιν, εἶθε τὸ Σωκράτους, ἐτίμησα ἂν τέ-
 ττα ὡς Ἡρακλείδου, ὡς Περσείδου, ὡς εὐπατριίδου.
 Ἡ ποταμῶν μὲν ρεύματα, εἰάν καθαρά ἐκ πηγῶν ἔλθῃ^k,

et venator nobilitatem amat in catulis: quanto magis qui ho-
 mines amat, hominum educationi intentus est, in eorum genus
 inquireret? Non sicut Xerxis filius est Xerxes, ignauum enim hoc
 genus est; nec sicut Croesus Alyattis, imbelles enim hoc genus
 est; nec sicut Hippas Pisistrati, hoc enim improbum est: at si
 Leonidem, si Agesilaum dicas, virtutem agnosco, Herculem co-
 gito, nobilitatem approbo. Vtinam Athenis Aristidis, vtinam
 Socratis genus esset; non minus hos, quam Heraclidas, non mi-
 nus, quam Persidas, honorarem, non minus, quam patricios.
 Nam si fluuios laudas, qui ex puris labuntur fontibus; si plan-
 tas,

Sed Harleian. ἄριστοι. Recte: nam
 non equae fuerit, sed equi. Vi-
 de sis Iliad. E'. 265. seqq.

g ἐκ [Ἀρταξέρξην] τὸν Ξέρξου
 Vulgo εἰ [κατὰ Ξέρξην] τὸν Ξέρξου.
 Reg. et Harl. fecerunt, vt Ma-
 ximo sua verba dederimus. Ar-
 taxerxes certe Longimanus Xer-
 xis erat filius. Vide Herodo-
 tum VII. 106, 151. et Plutar-
 chum in Artax. p. 1011.

h ἔδὲ Ἴππίαν τὸν Πεισιστράτη,
 (πονηρὸν μοι γένος λέγεις) ἔδὲ Κροῖ-
 σον τὸν Ἀλυάτῃ, (ἀσθενὲς λέγεις)
 εἰάν δὲ Λεωνίδα etc.] Hunc ordi-
 nem praestat Reg. in editis
 enim perturbata est verborum
 series.

i εἶθε μοι καὶ τὸ Ἀριτείδου γένος
 etc.] Haec loquitur, vt *Plato-
 nicus*. cum enim, secundum
 eos, Quatuor sint species *No-
 bilitatis*, hanc praestantissimam
 iudicabant, εἰάν τις ἢ γεννάδας
 τὴν ψυχὴν, καὶ μεγαλόψυχος: Diog.
 Laërtius lib. III. sect. 88, 89. M.

k εἰάν [καθαρά ἐκ πηγῶν] ἔλθῃ,
 Vulgo εἰάν [καθαράς ἐκ πηγῆς]
 ἔλθῃ. Cur vero Mss. lectionem
 diutius exfulare paterer, id
 equidem non videbam.

Ibid. εἰάν καθαράς ἐκ πηγῆς
 ἔλθῃ,] Lego ex sensu, καθαρά.
 non enim fontes solum, sed
 rivi quoque puri esse debent,
 vt laudem mereantur. Confir-
 mant

καὶ Φυτὰ ἐπαινεῖς, καὶ γηράσκη μὲν αὐτῶν τὰ σώματα¹, μένη δὲ τὰ σπέρματα· εὐγένειαν δὲ ἀνθρωπίνην ἔκ ἐπαινεῖς, εἰς ἀξιαμένη ἀπὸ τῆς ἀρετῆς, ὡς ἐκ πηγῆς καθαρᾶς, γνήσιος μένη, ἀνεπίμικτος μένη^m; Καὶ μέχρι μὲν ταύτης ἀνδρίζῃ, καὶ ἀξιοπίστος εἶ λέγων. Ἐὰν δέ σε καὶ περὶ πλῆττε πυνθάνωμαι, τί Φῆς, ποῖ τὸ πρᾶγμα τάττεις; ἐν ποίῳ χορῶ; Λέγε γυμνῇ τῇ κεφαλῇ τὰς τῆς ψυχῆς φωνάς· λέγε, τί Φῆς τὸν πλῆττον; Κακόν; τί ἔν ἐρᾶς; Ἀγαθόν; τί ἔν Φεύγεις;

Ἡ γλῶττ' ἐπώμοσενⁿ, ἡ δὲ φρεὴν ἀνώμοτος.
Ἄλλ' εὐδέτερον ἡγή, ἔκ ἀγαθόν, ἔκ κακόν· ἀλλ' ἐν με-

tas, quarum postquam stipites exaruerunt, manent adhuc femina: nobilitatem in hominibus non laudabis, quae ex virtute, tanquam puro fonte, orta generositatem retinet suam? Et haecenus quidem virum te iudico, haecenus fide digna loqueris. Quod si de opibus ex te quaeram, quid de iis sentias, quo loco ponas, in quo ordine? Loquere audacter, quod animo iudicas, dic, quid eas existimes, Malum? cur ergo sequeris? Bonum? cur ergo eas fugis?

Iuravi lingua, mentem iniuratum gero.

Quare neutrum esse dicas, nec bonum, nec malum; sed inter
vtrum-

immutatus: nam poeta scripsit:

Ἡ γλῶττ' ἐπώμοσενⁿ, ἡ δὲ φρεὴν ἀνώμοτος.
I καὶ γηράσκη μὲν αὐτῶν τὰ
[σώματα,] Sic Reg. et Harleian.
vulgo τὰ τελέχη.

Ibid. γηράσκη αὐτῶν τὰ σώ-
ματα] Prior lectio erat τὰ τελέ-
χη. Dixi de hoc loco in Prae-
fatione. M.

m ἀνεπίμικτος μένη;] Has vo-
ces, quas vulgo praetermittunt,
vterque codex exhibet.

n Ἡ γλῶττ' ἐπώμοσεν, ἡ δὲ φρεὴν
ἀνώμοτος.] Vulgo Ἡ γλῶττα
ἐπώμοσεν, ratione versus non
habita. Est autem Euripidis in
Hippolyto v. 612. sed leuiter

Ἡ γλῶττ' ἐπώμοσεν, ἡ δὲ φρεὴν ἀνώμοτος.

Ac ita laudant Aristoteles Rhe-
tor. lib. III. cap. XV. 10. et scho-
liastes in Aristophanis Ranas
v. 102. nec aliter reponi debet
apud Iustinum Martyrem Apol.
I. cap. 49 et Suidam in μῶρος.
Eo respiciunt Plato in Theae-
teto pag. 119. E. Lucianus Vit.
Auct. tom. I. pag. 376. et Athe-
naeus lib. III. pag. 122. B.

Ibid. Ἡ γλῶττα ἐπώμοσεν,]
Metrum postulat:

Ἡ γλῶττ' ἐπώμοσεν, ἡ δὲ φρεὴν
ἀνώμοτος.

Et

δορία, καὶ χώρα μέση. Τήρησον αὐτὸ ἀδιάφορον ὁ, μὴ προέλθῃς περαιτέρω, μὴ ὑπερβῆς τὰς ὅρας. Ἄν δ' ὑπαλλάξας τὸ ὄνομα ἀγαθὸν μὲν μὴ καλῆς, προηγόμενον δὲ καλῆς ^p. τὴν μὲν Φωνὴν μετέβαλες, τὴν δὲ τιμὴν δίδως.

utrumque, medio in loco cum indifferentibus ponas? Vide, ne transgrediaris ultra, ne limites transfilias. Nam si, mutato nomine, bonum quidem non voces, sed productum; nomen quidem mutabis, honorem tamen concedes.

Δ Ο Γ Ο Σ Μ Α'.

Τῷ Θεῷ τὰ ἀγαθὰ ποιῶντος ^a, πόθεν τὰ κακά.

Φασὶ, τὸν Μακεδόνα Ἀλέξανδρον, ἀφικόμενον εἰς Ἄμμωνος, προσειπόντος αὐτὸν τῷ Ἄμμωνος παῖ-

DISSERT. XLI. vulgo XXV.

Cum deus bona faciat, unde sint mala.

Alexandrum aiunt Macedonem, cum Iouis Ammonis accessisset templum, atque ab eo filii appellatus esset nomine,

Et ita Codices. Male imprimatur ἐπάμοσεν. Cl. Editor non correxerat hoc, ut innumera alia, in suo Exemplari, morte praeuentus. M.

ο Ἄλλ' ἐδέτερον [ἡγή,] ἐκ ἀγαθόν, ἢ κακόν. ἄλλ' ἐν [μεθορία,] καὶ χώρα μέση. Τήρησον [αὐτὸ] ἀδιάφορον,] Vulgo: Ἄλλ' ἐδέτερον ἡγή ἐκ ἀγαθόν, ἢ κακόν. ἄλλ' ἐν [μεθορία] καὶ χώρα μέση, τήρησον ἀδιάφορον. Hinc Dan. Heinsius rescripsit: ἄλλ' ἐδέτερον [ἡγή,] ἐκ ἀγαθόν, ἢ κακόν. ἄλλ' ἐν [μεθορία] καὶ χώρα μέση, τήρησον ἀδιάφορον. Nos ne latum quidem vnguem a Mss. recessimus; sed eorum fide pro μεθορία scripsimus μεθορία, verbisque, quae retinent

editi, interiecimus αὐτὸ. Vide Differt. XXXVIII.

Ibid. τήρησον ἀδιάφορον,] Alius dixisset τὸ ἀδιάφορον. Ita scripseram. et iam video, Mss. habere αὐτὸ ἀδιάφορον. Lego: τήρησον αὐτὸ ἀδιάφορον. M.

p προηγόμενον δὲ καλῆς.] Malim προηγόμενον δὲ καλῆς. Sic enim Stoici loquuntur, ad quos noster respicit. Vide Ciceronem de Fin. III. 4, 15, 16. Diogenem Laërtium VII. 102, 105. seqq. et Stobaeum Eclog. Ethic. pag. 173.

DISSERT. XLI.

a τῷ Θεῷ τὰ ἀγαθὰ ποιῶντος,] Hanc orationem vertit Ioan. Reuchlinus, ut auctor est Trithemius